

Kerkenvisie, kans voor Religieus Erfgoed!

Kerkenvisie

Kans voor Religieus Erfgoed!

Religieus erfgoed is bepalend voor onze leefomgeving. Vanuit het Rijk wordt er nu een kans geboden om te werken aan de toekomst van kerken. Deze kans is er in de vorm van een uitkering voor gemeenten om een kerkenvisie op te stellen. In 2008 werd er tijdens het jaar van het Religieus Erfgoed al aandacht gevraagd voor leegkomende kerken. Het Gelders Genootschap speelde hierbij een rol in het organiseren van onder andere symposia en workshops. Sindsdien hebben wij doorgewerkt aan het vergroten van onze kennis, ervaring en contacten rondom religieus erfgoed. Wij ondersteunen u graag bij deze kans voor kerken!

Kerkenvisie

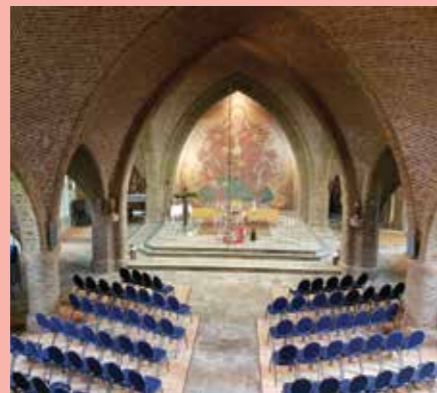
Waarom een kerkenvisie?

Kerken zijn bakens in het landschap, plaatsen van herinnering en grote architectonische prestaties. Tegelijkertijd zijn deze gebouwen in veel gevallen duur en niet duurzaam. Het kerkbezoek loopt terug en traditionele bronnen om de kerken in stand te houden, laat staan aan te passen naar huidige maatstaven, drogen op. Dit is de reden waarom het ministerie van OCW geld beschikbaar stelt voor het opstellen van gemeentelijke kerkenvisies. Het doel is om gezamenlijk in dialoog met burgerlijke en kerkelijke gemeenten tot een visie op de toekomst van kerkgebouwen te komen. Hierbij wordt ook de inzet van vrijwilligers bijzonder benadrukt. Zowel de problematiek en opgaven als leegstand, instandhouding en duurzaamheid en de mogelijke oplossingen als neven- en in het uiterste geval herbestemming kunnen onderdeel zijn van de kerkenvisie. Alle gemeenten stellen daarnaast een omgevingsvisie voor hun grondgebied op. De kerkenvisie kan hier onderdeel van worden zodat er wordt gewerkt aan een duurzame toekomst van kerkgebouwen.

Uitkering

Minister Van Engelshoven van OCW heeft vanaf 1 januari 2019 circa 3 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld voor het opstellen van integrale kerkenvisies. De middelen, in de vorm van een decentralisatie-uitkering, worden beschikbaar gesteld aan gemeenten die van plan zijn om zo'n integrale kerkenvisie op te stellen. Elke Nederlandse gemeente kan eenmalig in de periode 2019-2021 een aanvraag indienen. De procedure is bijzonder eenvoudig en het korte aanvraagformulier is gemakkelijk in te vullen. De hoogte van de uitkering wordt bepaald door het feitelijk aantal kerkgebouwen binnen de gemeentegrenzen. Daarbij geldt de volgende verdeling: € 25.000,- voor 1 t/m 19 kerkgebouwen € 50.000,- voor 20 t/m 39 kerkgebouwen € 75.000,- voor 40 of meer kerkgebouwen.

De sluitingsdatum voor de uitkering in september is 15 juni aanstaande. Aanvragen voor die tijd worden meegenomen in de september circulaire.

Een uitkering, en dan?

Alleen gemeenten kunnen een uitkering aanvragen, maar een kerkenvisie maak je samen. Bij deze strategische visie op de toekomst van kerkgebouwen zijn de gemeente, kerkeigenaar, inwoners, erfgoedorganisaties en andere maatschappelijke partijen betrokken.

Het gaat dan over alle kerkgebouwen in die gemeente: monumentaal en niet-monumentaal, nieuw en oud. De gemeente heeft een voortrekkersrol, maar staat er zeker niet alleen voor. Omdat de vorm van een kerkenvisie vrij is, kan een gemeente bepalen in hoeverre zij zelf een kerkenvisie opstellen of (delen hiervan) uitbesteden aan anderen. De dialoog is de basis, maar de opgaven en mogelijke oplossingen die hieruit voortvloeien zullen in iedere gemeente anders zijn. De visie ziet er dus ook overal anders uit en is maatwerk. De uitkering maakt dit maatwerk mogelijk zodat iedere gemeente een eigen kerkenvisie kan opstellen, met of zonder hulp. Om gemeenten wat handvatten te geven bij het opstellen van een kerkenvisie is er een handreiking opgesteld: 'Bouwstenen voor een kerkenvisie. Handreiking 2019'. Ook zijn er door de RCE voor gemeenten webinars en (digitale) ontmoetingen georganiseerd om met elkaar over de kerkenvisies te kunnen discussiëren en ervaringen uit te wisselen. In Gelderland gebeurt dit in samenwerking met het Gelders Genootschap.

Kans voor Religieus Erfgoed!

Kennis & verbinding

Het Gelders Genootschap kan u ondersteunen bij het opstellen van een kerkenvisie. Ten eerste door kennis te delen en te verbinden. U kunt bij ons terecht als servicepunt voor gemeenten in de zoektocht naar informatie. Ten tweede leveren wij kennis aan u door onze ervaring met religieus erfgoed en onderzoek, het opstellen van waardenstellingen en inventarisaties. Verder staan wij in permanente verbinding met de landelijke en provinciale overheid, andere gemeenten, maatschappelijke partijen, eigenaren en vrijwilligers. Bij specifieke vragen treden wij op als kennismakelaar en ondersteunen bij ontmoetingen. U hoeft dus niet alle kennis zelf in huis te hebben. Wij kunnen tot slot bestuurlijke betrokkenheid creëren door onder meer de opgaven en oplossingen die centraal staan in de kerkenvisie, te verbinden aan de omgevingsvisie.

Uitvoering

Als onafhankelijk adviesorgaan voor de ruimtelijke kwaliteit kunnen wij ook ondersteunen bij de uitvoering van de kerkenvisie: de dialoog. Op basis van onderzoeken als waardenstellingen, kerkenpaspoorten en inventarisaties kunnen wij een gedegen advies uitbrengen. Dit advies dient ter ondersteuning in de dialoog. Het is gemakkelijker om een dialoog te voeren op basis van feiten en een advies van een onafhankelijke partij. Dat brengt ons ook in de positie om diverse onderwerpen te agenderen op het gebied van erfgoed. Uit de praktijk blijkt namelijk dat thema's als interieur, duurzaamheid, de rol van de vrijwilliger en erfgoedparticipatie niet altijd onderdeel zijn van de dialoog. Wellicht heeft u hier wel behoefte aan en kunnen wij deze thema's onder de aandacht brengen bij de partijen die deelnemen aan de dialoog.

Waarbij kan het Gelders Genootschap ondersteunen?

Een kerkenvisie is een kans voor gemeenten om de toekomst van religieus erfgoed gezamenlijk concreet te maken. Wij willen gemeenten hierbij ondersteunen. Dit kunnen wij doen op de volgende onderdelen:

- Verkennen van de mogelijkheden voor een kerkenvisie: waar te beginnen en in kaart brengen van het speelveld.
- Opstellen van een stappenplan.
- Organiseren van bijeenkomsten en informatieavonden.
- Waardering van verschillende onderdelen, zoals het interieur.
- Haalbaarheidsonderzoeken voor nevenbestemming.
- Haalbaarheidsonderzoeken voor herbestemming.
- Duurzaamheid van kerkgebouwen.
- Begeleiding en nazorg bij de resultaten van de kerkenvisie.

Wilt u meer weten over kerkenvisies?

Neem dan contact met ons op. Wij willen ons graag samen met u inzetten voor de toekomst van het religieus erfgoed in uw gemeente.

Martin van Bleek

Werner Weijkamp

Joanne te Winkel

Zypendaalseweg 46
6814 CL Arnhem
026 442 17 42
info@geldersgenootschap.nl
www.geldersgenootschap.nl

